

Délvidék

Bácskai Napló
Politikai napilap
Felelős szerkesztő: Kónya Lajos

MEGJELENIK	
mindennap délután vasár- és ünnepnap kivételével.	
Szerkesztőség és kiadóhivatal:	
Szabadka IV. Rákóczi-ut 28.	
Telefon: 308.	
ELŐFIZETÉSI DÍJAK:	
Helyben hához hordva	
egész évre	14.40
fél évre	7.20
negyed évre	3.60
egy órára	1.20
Vidékire postán küldve	
egész évre	17.40
fél évre	8.70
negyed évre	4.35
egy órára	1.40

Szabadkai népszámlálás 115 évvel ezelőtt.

Az eredmény 1969 lélek.

Április végén összeírnak ennünket. Nagy munkával fojrik az összeírás előkészítése. Mindenesetre érdekes azonban az első hitelenes szabadkai népszámlálás története, annyival is inkább, mert éppen akkor, 115 évvel ezelőtt, 1702-ben, a népszámlálással együtt állatösszeírást is végeztek Szabadkán.

A bécsi császári udvari haditanácsnak az iratai között van egy tábla, mely számot ad a szabadkai népszámlálás eredményéről. E szerint volt Szabadkán 189 lovas, 293 gyalog, 159 paraszt és polgári foglalkozású, 82 szolgaszemély, 575 asszony, 275 kiskorú gyermek, 297 nagykorú fiú és 159 nagykorú leány, 85 árva fiú és 140 árva leány. Az összes lélekszám tehát 1969 volt.

A szabadkaiak vagyónállapota a következő volt: 607 ökör, 498 ló, 93 csikó, 511 tehén, 746 éves borjú, 2592 juh, 541 disznó, 26 és fél méhkas. Buzavetés 1782 holdban volt, árpa és zab pedig 1408 és fél holdban.

Amint ez adatokból látható, Szabadka az idők folyamán ugyancsak fölfejlődött (nem a város külső fejlődését gondoljuk). Megszaporodott lakossága, megnövekedett vagyona, 541 darab disznónál is több van Szabadkán; hiszen van olyan gazda, aki 200 darabot hizlal. Csak éppen annak nem nézhetünk hátána, hogy 26 és fél méhkasnál több van-e, vagy kevesebb. Hanem hogy az akkori összeírás pontos lehetett, az bizonyos, ha egyszer még a fél méhkas is fölirták. Május elseje után mindenesetre érdekes lesz majd összevetni az új adatokat azokkal a régiekkel.

Elképzelhetetlen mészárlás nyugaton.

Az egész világháború legvéresebb vereségét szenvedték az angolok.

Berlin, ápr. 25. Anglia a második nagy arrasi támadást hétfőn reggel 4 órakor kezdte meg. Az ellenség erre a frontszakaszra összpontosította egész tüzérségi erejét, amelynek hatása minden eddig felülmul. A 30 kilométeres arcvonalon géppuskás páncél-automobilok vezették az ellenséges gyalogságot. Lens vidékének utolsó maradványai is teljesen romokban hevernek. Délután és estefelé az angolok nem tördöve óriási veszteségükkel, ismét előretörték. Mészemenő vezetésünk és embereink acélos kitartása ezt a kritikus napot, melyen Anglia egész erejét ránk vetette, a valódi jelentős győzelem napjává tette. Hindenburg szükségállása fényesen bevált. Az átkaroló csatából diadalmas német védelmi csata lett.

A Wolff-jelentés megállapítja, hogy Arrasnál 23-án újra kigyulladt a csata, de az angolok az egész világháború legvéresebb vereségét és legsúlyosabb veszteségét szenvedték.

Orosz izgatás a háború ellen.

Pétervár, ápr. 25. Besszarábiában, Podoliában és Volhíniában háború-ellenes röpiratokat terjesztenek egyenruhás emberek. Ha ennek a terjesztésnek eredménye lesz, könnyen zavargások támadhatnak és ezek a frontra is kihatással lehetnek.

Wilson békefeltételei.

Washington, ápr. 24. Wilson Balfournak a béke feltételeiről négy pontot terjesztett elő: 1.) Anglia az állandó és tartós béke létesítését fontosabbnak tartja a gyors békénél. 2.) A békét egy nem letört Németországgal kell megcsinálni. 3.) Konstantinápolynak szabad kikötőnek kell lennie. 4.) Elzász-Lotharingia és a német gyarmatok kérdése Európához tartozik; ebbe Amerika nem avatkozik bele.

Végül megjegyzi Wilson, hogy Németországnak Belgium ujjaépítéséhez a legnagyobb mértékben hozzá kell járulnia.

Orosz száműzöttek elsüllyesztése.

Stockholm, ápr. 25. Egy német buvárhajó megtoépedózott egy angol hajót, mely Norvégia felé haladt és amelynek a fedélzetén nagy sereg orosz politikai száműzött utazott. A halottak között van Karpovics is, a legkiválóbb orosz forradalmárok egyike.

Oroszország szakít Görögországgal.

Pétervár, ápr. 24. Itteni politikai körökben a legközelebbi időre várják, hogy Oroszország a görög királlyal megszakítja a diplomáciai viszonyt.

Egy kiváló német vigjátékiró halála.

Berlin, ápr. 25. Blumenthal Oszkár kiváló német vigjátékiró meghalt.

Nemzetközi tanács-

kozás — 10 napig.

Stockholm, ápr. 25. A május közepén összeülő nemzetközi szocialista-konferencia terveit már megállapították és eszerint a tanácskozás 10 napig fog tartani.

Ántánt-hír új békeajánlatunkról.

Bécs, ápr. 25. Jól értesült helyről közlik, hogy az ántánt-sajtóban terjesztett hírek a monarchia békeajánlatáról, teljesen alaptalanok.

Olasz támadás várható.

- Az ántánt új háborús céljai. -

Genf, ápr. 25. A St. Jean de Maurienne-ben megtartott ántánt konferenciának nagy politikai és katonai jelentősége van. A konferencián kétizben négy-négy órán át tanácskoztak; a tanácskozások megfelelően átalakított vasúti kocsikban folytak le.

A Matin szerint Boselli és Sonnino, az olasz küldöttek, a béke problémáját fejtegették. A konferencián végül is megállapodtak abban, hogy az ántánt háborús céljait újból pontosan meghatározzák, különösen a nemzetiségi kérdésre vonatkozóan.

Olaszország fontos eredményeket kapott Szerbia és Görögország rovására, ezzel szemben azonban meg kellett értenie, hogy mielőbb nagy offenzívába fog.

Fontos határozatokat hoztak Görögországról is, állítólag abban az irányban, hogy az országot köztársasággá alakítják át, melynek elnökévé Venizeloszt teszik meg. Általánosan feltűnt, hogy Izvolszki párisi orosz nagykövet távolmaradt a konferenciáról.

A szénhiány miatt nem lehet csépelni.

— A szénközpont nem ad szenet. —
A kereskedők se tudnak szállítani.

Száló igévé vált, hogy amióta szénközpont van, nincs szó se. Most ismét ime egy eset, a cséplőgéptulajdonosok nem tudnak szénhez jutni.

A cséplőgéptulajdonosok egyesületének eddig igen kellemes összeköttetések voltak budapesti kereskedőkkel. Szén szükségletüket mindenkor innen fedezték. Bár a szabadkai szénkereskedők *Raczko Mihállyal*, a cséplőgéptulajdonosok iteni diszponensával folytatott tárgyalások során hajlandóan mutatkoztak szén szállítani, de szavatosság nélkül, ami annyit jelent, hogy a megrendelést elfogadják, de hogy mikor szállíthatnak azt nem mondhatják meg előre.

Hogy mégis segítve legyen a cséplőgéptulajdonosok helyzetén. *Raczko Mihály* levélben fordult a szénközpontoz, gondoskodnának a cséplőgéptulajdonosok

szén szükségletéről. Az innen nyert válasz teljesen nélkülözi még csak a biztatást is.

Miután, — írja a szénközpont — mi nem foglalkozunk szén-eladással, szenet nem szállíthatunk.

Sőt egy üdvös tanácsal is szolgál: Adják fel rendeléseiket oda, ahol eddig eszközölték.

Ezek után a cséplőgéptulajdonosok — valószínűleg — memorandumot adnak be a városi tanácshoz, szerezzon számukra szenet. Ilyen uton remélhetik csak a cséplőgépesek, hogy szénhez tudnak jutni.

Ott állunk tehát, hogy ha terem is gabona, nem csépelhetjük le, mert nincs szén. Erről pedig gondoskodni elsőrendű kötelessége magának az államnak. *Bárá Kürthy* is reméli, hogy szerezzon szenet, ha gabonáról van szó.

Moholra hívják Brestyánszkyt.

Az igazságot mindenütt szeretik. Jöjjön Moholra és csináljon rendet!

A maximális árak védő öre *Brestyánszky Miklós* rendőrkapitány. Szabadkán valósággal irtó háborút indított a maximális árak túllépői ellen. Szinte retteggésszel gondolnak rá a kihágók. — Ismerünk egy aszonyt aki betegnek fekszik azóta, hogy megérkezett hozzá *Brestyánszky* kapitány idéző levele.

De legnagyobb tiszteletben tartják őt azok, kiknek jogos megélhetését a törvény teljes szigorával védi meg. Becsületi mindentűt vannak. Moholra is szeretik őt. Mint ennek legfényesebb tanubizonyosságát, leközlünk egy Moholról hozzáintézett levelet.

A levelet ma kapta *Brestyánszky* kapitány és a következőképpen hangzik:

„Nagyságos Uram!

Igen sokat hallottam az Ön igazságos voltáról. Kérem, ha

Önök módjában volna, a mi kis falunkban is az árdragítókat olyan szíjoruan büntetni, mint Szabadkán. *Berez Péter* hentesmester 13 koronáért vesztegeti a sertészsír kilóját. Szalonát pedig 12 koronáért méri.

Azután *Varga István* szintén 12 koronán alul egy fillérrel sem adja a felhalmozott szalonát; holott itt elesőbban is betudja szerezni, mint a városi hentes. Mi örülnénk, ha 9 koronáért kaphatnánk a szalonna kilogrammját. Vagy tán faluhelyen szabad kérni, amit csak akarnak, mert egy pár sovány liba is öreg 30 forint.

Tisztelettel

Egy szegény falusi leány.

Apám *Farkas Gergely*; engem *Farkas Annának* hívnak.“

A szenvedély drága adója.

— P. J. B. és az „angyalos“ bélyegző. —

Ismerünk Szabadkán egy szenvedélyes bélyeggyűjtőt, aki néha pár száz koronát is adott egy-egy régebbi keletű használt levélbélyegért. Ma fölkerestük és könnvek között panaszkolta el, hogy mennyire haragszik drájuk — a bélyeggyűjtőkre *Teleszky János* magyar miniszter. Megadóztatja, még pedig elég borsosan, az ő gyűjtőszendélyüket. Tegnap ugyanis rendeletet adott ki, melyben a „a közönség köréből felhangzott óhajoknak megfelelően megengedi, hogy a postai jóléti intézmények javára, a koronázási emlékbélyegeket és a rendes postabélyegeket május 1-től július 31-ig koronázási bélyegzővel és P. J. B. (Postás Jóléti — nem jól éti, hanem jó léti — Bélyegzés) lenyomattal lássák el.“

Ha az „angyalos“ bélyegzőt akarja valaki egy bélyegére ráűtetni, azért darabonként 25

koronát fizet; egyéb lebélyegzések ára darabonként 20, 10, 10 és 5 korona. Választék, az van elég a bélyegzőkben, csak az a baj — mondotta nekünk az említett gyűjtő ur —, hogy ezzel kibuzzák a pénzt a bélyeggyűjtők zsebéből, mert ők nem tudnak ellenállani a csábításnak. Szegény bélyeggyűjtők! Igazán lehet őket sajnálni!

Valódi amerikai

fogak és fogsorok

Rövidlegességek fogászati munkákban, arany és platinából, valamint arany és platinafogak, koronák és hidak, ugyancsak szájpadlás nélküli fogak. Foghúzás teljesen érzéstelenítve és fogtömések (plombok). *Schäffer Géza* vizsgázott fogtechnikus, Szabadka, Kossuth-u., Prokes-ház. Telefon interurban 561.

A terheltekről azonnal készítenek személyleirást.

— Elállták a szökevények egérutját. —

A napokban jelent meg a hivatalos lapban az igazságügy-miniszter egyik rendelete, mely a büntető ügyekben szükséges személyleirásokról intézkedik.

A személyleirások körüli bonyodalmakat akarja elhárítani a rendelet. Eddig ugyanis, ha a terheltek megszöktek az igazságszolgáltatás keze alól, a bűnösök külsejének leírását egyik két ember emlékező tehetségére kellett bízniok.

Most ezen úgy segít a rendelet, hogy utasítja a rendőrséget, hogy a terheltekről azonnal készítsenek személyleirást a törvényszék és az esküdtbíró-ság hatáskörébe tartozó bűnügyekben, anélkül, hogy bevárják az erre vonatkozó utasításokat.

Ma a „Délvidék“ munkatársa érdeklődött a rendőrségen, ele-

jét tudja-e venni ez a rendelet az eddigi zürzavaroknak. Innen nyert értesülésünk alapján jelenthetjük, hogy mivel minden nyomozás megindításakor elkészítik a bűnösök személyleirását, könnyen elállhatják a szökevények egérutját, mert szökés esetén, hivatalos, megbízható adatok alapján indíthatják meg a szökevények elleni hadjáratot, mely méreteiből sokszor kell, hogy vesszisen.

Azokat az iratokat, melyek a személyleirásokat tartalmazzák, mindenkor átteszik az illető igazságügyi hatósághoz, mely hivatott a bűnös feletti igazságszolgáltatásra.

Közölhetjük, hogy a rendelet megjelenése óta Szabadkáról még nem szökött meg egy olyan vétkes se, akiről ilyen személyleirást felvettek.

Szagmeister Béla, a nyug. vágóhídi állatorvos és nyug. huszárhadnagy meghalt.

Ismét gyásza van városunknak. *Szagmeister Béla*, nyugalmazott huszárhadnagy és a városi vágóhíd állatorvosa Budapesten, az egyik kórházban meghalt.

Majdnem 12 esztendeig szolgált a várost. Becsületos munkakészséggel teljesítette mindenkor kötelességét. Körünkben töltött rövid munkásságának ideje alatt mindenki előtt kiérdemelte a becsülés jutalmát. A kötelességteljesítésben mindenkor legelő járhat.

A megszokadást dolgozott. És a kimerülés kényszerítette, hogy nyugalomba vonuljon.

Az 1913. év május 31-én tar-

tott közgyűlés nyugdíjazta saját kérelmére. Munkaidejének a millenniumi év kétszeres betudásával 11 évet, 10 hónapot és 27 napot mondottak ki. Ezután huzta nyugdíját.

Nyugdíjaztatása óta az egyik budapesti szanatóriumban ápolta a megromlott idegzetű állatorvost. — Itt érte utol őt a halál.

Ismerősei, barátai, de az egész város közönsége mély részvétellel viselkednek a gyászal sújtott családjá iránt.

Holttestét hozzátartozói hazaszállították. Temetése holnap — csütörtökön — délután 4 órakor lesz a vasuti indóháztól.

Takarmány és kávé.

— A eikória védelme —

A Bácskában is bőven megterem a eikória (katánca), melynek gyökeréből kávé készítenek, lombazatát pedig takarmánynak lehet fölhasználni. Ugy a növény mint annak megmunkálása a cukorrépaéhoz hasonló. Bácskai talajunkon igen jól nő, még a szikes talajon is, ha azon a cukorrépa megterem. Katasztrális holdanként 100—180 méterháza eikóriagyökér terem. Ara métermázsánként háborus pótlókkal együtt 13 korona volt, de a miniszterelnök most föl emelte 15 koronára.

A Bácsbodrog Vármegyei Gazdasági Egyesület titkári hivatala is föl hívta erre a jól jövedelmező növényre gazdáink figyelmét. Hiszen holdanként csupán a gyökérből 1500—2700 koronát lehet rajta keresni. Ha pedig *Frank Henrik* és *Fidi* magyarországi pótkávégyárait mi nem látjuk el eikóriagyökérel, akkor a külföld látja el, ami gazdasági szempontból ugyan csak nem kívánatos. Mivelési utmutatót, magot, kapálógépet gyökérvágó és megemelő gépet, a gyár küld a termelőnek.

Mínthogy ez a növény igen

fontos a közgazdasági életben, most a minisztérium a régi 13 koronás árat az egész ország területére nézve felemelte métermázsánként 15 koronára.

A rendelettel megállapított legmagasabb árakat amelyek magukban foglalják a szállítás kikötött idejéig az őrzésnek és a gondozásnak költségeit, valamint a rakodó állomásra való szállítási költségeket is, az átvétel helyén és készpénzfizetés mellett történt eladás esetére, valamint göngyöleg nélkül kell érteni.

Az eladó az általa szolgáltatott göngyöleg árát külön felszámíthatja. A göngyölegért felszámítható legmagasabb árt, az Országos Közélelmezési Hivatal elnöke rendelettel szabályozhatja.

A jelen rendelet életbeléptetése előtt, eikória szállítása iránt kötött szerződések hatályát nem érinti, de ha a szerződésben kikötött vételár a jelen rendelettel megszabott legmagasabb árt meghaladja, az eladónak az ilyen szerződés alapján a jelen rendelet életbeléptése után szállított eikóriáért vétel-

árként csupán a jelen rendelettel megszabott legmagasabb ár jár. Ha azonban az eladó az ezen rendelet hatálybalépésétől számított tizenöt napon belül az Országos Közélelmezési Hivatal elnöke előtt igazolja, hogy a szerződést 1917. évi március hó 28. napja előtt kötötte, a szerződésben megállapított eredeti vételár marad érvényben.

Aki eikóriát a jelen rendelet hatályának ideje alatt a megállapított legmagasabb árnál drágábban árusít vagy vásárol, ugyancsak aki a eikória szállításához szolgáltatott göngyölegért az Országos Közélelmezési Hivatal elnöke által megállapított legmagasabb árnál többet számít fel, vagy fizet, az hat hónapig terjedhető elzárással és

2000 K-ig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Aki eikóriát a megállapított legmagasabb árnál magasabb áron vásárol, illetőleg az ennek szállításához szolgáltatott göngyölegért az Országos Közélelmezési Hivatal elnöke által megállapított legmagasabb árnál többet fizet, vagy ezeknek fizetését megígérte, — az e kihágás miatt nem büntetendő, ha a kihágást a hatóságánál jelenti.

Ha megállapítható annak a nyereségnek a mennyisége, melyet a tettes cselekményével illetéktelenül elért, az alkalmazandó pénzbüntetés kétezer koronán felül a megállapított nyereség kétszeresével felemelt összegig terjedhet.

Nincs többé 2 fillér az özvegyeknek s árváknak

Befellegzett a hadisegélybélyegeknél. A kereskedelemügyi miniszterium beszüntette ezeket a bélyegeket. Hogy miért, annak az oka nagyon egyszerű. Nálunk, ahol minden lelkesedés csak szalmaláng, az első napokban mindenki szívesen adott 2 fillérral többet egy-egy bélyegért, melyen az a felírás volt: Hadi segély. Özvegyeknek és árváknak két (2) fillér. — Később aztán elfelejtették az emberek, hogy az a két fillér milyen jótékony célra megy és senkinek sem kell ma már ilyen

drága bélyeg. Legfeljebb a trafikoskisasszonyok dicsérgették már ezeket, mert nekik 10 százalékos hasznuk volt a befolyt 2 filléres többletből.

A miniszter most az eddig forgalomban volt hadisegélybélyegeket és hadisegélylevelezőlapokat május végével megszünteti és csak az új 40, 10 és 15 filléres hadisegélybélyegeket lesznek forgalomban. Akinek azonban még marad régi hadisegélybélyege és levelezőlapja, azokat további intézkedésig még felhasználhatja levelezésre.

NAPI HIREK.

Éltem hajnalán.

Rügyek fakadtak, szellő fuvallott
S tavaszi álmom zsongott a légben,
Pompás természet virulta énjét;
Reggeltől estig én csak úgy néztem; ...
Miként az ábránd sugárzó szeme
Lővelte szemem szikra-záporát.

Büvös csaláiban ültem a padon —
Káprázatvonta öröm-lepellel
Takarva magam' emberek elől
Félőn, mert vágyam magasba emel —
S lelkem, ha szállós képzelet-álmot,
Csalódás rántja vissza a földre.

Távol az ábránd tündér' honában
Magasztos órzés, mert ébredezett,
Bejártam vele hosszú éltemet,
Melynek hajnalán röpült a képzelet...
— De borult a bibor ragyogó fénye
S éltem hajnala alkonyba veszett.

Villám cikkázott beborult egén, —
S dübörgő moraj száguldott végig...
Gomolygó felhők, ha futkároztak —
Egymásra rontva, — mint kik nem értik
Teremtés célját, a szeretet. —
Égzengés hallszott, — s lesújtott óráim.

Bodor Tamás.

Elmaradt a sz. Márk-napi körmenet. Mitől tegnapi cikkünkben féltünk — sajnos, — bekövetkezett. A didergős hideg mellé még esős időjárásra is ébredtünk. Könnyezik az ég sűrű esősepek alakjában. A hagyományos körmenet így nem volt megtartható. Ehelyett a hívők lelkipásztoraikkal a templomban gyülekeztek össze és ott végezték el az előírt szertartás szerinti könyörgést, a buzaszentelést. Mintha csak százezrek, milliók ajkáról szállt volna fel a bizodalomteljes könyörgés a pap és a jelenlevő hívők ajkáról:

Hogy a földnek bő gyümölcsöt adni és megtartani méltóztassál: kérünk téged hallgass meg minket! Lélekben bizonyára a földkerekség minden keresztény hívője velük fohászodott. Vajha fohászuk meghallgattatásra találna!... Itt említjük meg, hogy a Márk napra való tekintetből elemi iskoláinkban nem tartották meg az előadásokat.

Hitoktatók értekezlete. Városunk római kath. hitoktatói tegnap délután 6 órakor tartották meg havi értekezletüket a főplébánián. A gyermekek husvéti gyónásának idejét állapították meg. Ugyancsak tárgyalták a Brandt Miklós kartársuk bevonulása miatt beállott nehézségeket s óráit a lehetőség szerint maguk között osztották fel az új hitoktató kinevezéséig.

Halálozás. Tegnap halt meg fiatal életének 14 éves korában Földi Amál. Hosszu szenvedés után szenderült örök nyugalomra. Az engesztelő szentmise áldozatot holnap délelőtt tartják a csantavéri templomban. Tetemét holnap helyezik örök nyugalomra az u. n. zentai sírkertben levő családi sírboltba.

Legújabb rekvirálási hír. Sokak körében elterjedt az a hír, hogy a kormány az új termést közvetlenül a eséplésnél fogja rekvirálni. Erre vonatkozóan ma érdeklődtünk a városházán, érkezt-e már utasítás, vagy ha nem, várható-e? Innen nyert értesülésünk alapján közölhetjük, hogy rendelet még nem jött. Hogy jön-e, az még bizonytalan. Ha jön is, legfeljebb a termés eredményének nyilván-

tarása végett, a közleleteknek a eséplésnél leendő összeírását rendelik el. Azonnali rekvirálást aligha rendel el a kormány.

Vizgabírtosok a szabadkai felső kereskedelmi iskolákban. A közoktatásügyi miniszter a szabadkai felső kereskedelmi iskola érettségeinek vezetésével Mihályffy Ernő egyetemi magántanárt, a női felső kereskedelmi iskolában a vizsgálatok vezetésével Schack Béla felső keresk. isk. főigazgatót bízta meg, Schack azonban nem bizonyos, hogy lejön Szabadkára, mert az 1916-ban, 81.000 szám alatt kiadott szervezet a felső kereskedelmi iskolákban eltörölte a vizsgálatokat s mivel a női felső kereskedelmiben még érettségi vizsgálatokat nem tartanak, Schack csak a magánvizsgákra jöhet le.

Az új tábort lelkész hivatala. Megkérdezték tőlünk, hogy az új tábort lelkész, P. Temunovics K. Amand hol és mikor tartja hivatalos óráit. Illetékes helyről vett tudósítás nyomán a következőket közölhetjük: A tábort lelkész hivatala az I. számú katonai kórház (a női képző) második emeletén van. Hivatalos órák: naponként (vasár- és ünnepnapot kivéve) fél tiztől tizenegyig. Ez időben minden érdeklődő a jelzett helyen elintézheti ügyét a tábort lelkésszel. Rendkívüli időben és fontos, illetőleg sürgős ügyben a ferencsek zárdájában is felkereshető, ahol az érdekelteknek szintén rendelkezésre áll. Vasár- és ünnepnapokon a délelőtti órákban a különböző katonai kórházakban szentmisével egybekötött istentiszteletet tart, következőleg hivatalos óráját a jelzett időben nem tarthatja meg pontosan. Aki tehát ily alkalommal hivatalában meg nem találja, az ügyét lakásán, a ferenciek zárdájában iparkodjék elintézni.

Ellopták a szijakat. Az éjjel a Glied Vilmos-féle malomban a Baromvásár-téren berörték. Elvitték az összes gépszijakat és reggel nem tudták megindítani a malmot. A tartalékszijak összetaklása után azonban hamarosan üzembe helyezték a malmot. Az ismeretlen tettesek ellen megtették a főljelentést.

Szabadkai honvédek ezüstérme. A nagyvezűst vitézségi érdmet kapták az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásuk elismeréséül: Horváth Sándor tartalékos hadnagy, Vécsey Jenő tartalékos zászlós, Maczika Béla és Luibl György tart. hadhadnagyok, Fejes Sándor tart. zászlós, Mózer Keresztély, Barta Lukács, Blantz Ferenc tart. őrmesterek, Schetterlein Ferenc, Hoffmann Jakab tart. hadapródjelölt, Kummer Ferenc hadapródjelölt, Judt Henrik, Rilli János, Paska József őrmesterek, Borgyoski Rádó és Pecsénka Sándor tart. őrmesterek, Regényi Kálmán népfőlkélt egyévi önkéntes szakaszvezető, Lukács György tartalékos szakaszvezető, Kuntits Lőrinc, Szakács György tizedesek, Iványos János tartalékos tizedes, Paska András tart. őrvezető, Sztipics Antal népfőlkélt őrvezető, Baumann József honvéd, Huszár

Antal és Szorcsik Vince tart. honvédek, Lakatos József népfőlkélt, mindnyájan a 6. honvéd gyalogezredben, Göttel Péter népfőlkélt szakaszvezető és Király István tizedes. a 4. honvéd huszárezredben. Az ellenség előtt tanúsított vitéz magatartásukért másodszer kapták meg a kisézűst vitézségi érdmet: Schmidt Béla és Gregorcsik Péter szakaszvezetők, Dovesik Balázs őrvezető és Bozsik János tizedes. a 6. honvéd gyalogezredben.

A 86-os pucer és az angyal. A következő kis esetnek Kiss Lajos 86-os zászlós pucereja a főszereplője, aki nyilván, miként a gazdája, nem volt közönséges halandó. Egyik délután komoly ábrázattal lépett Vörös ur (így hívták a legényt) a gazdája elé és nagy körülmenyességgel megkérte, hogy írta fel az osztályorszáját igazgatóságának a 48-ik számú sorsjegyéért, mert ő érzi, hogy ez a szám nyer! Több felvilágosító kérdést adni Vörös ur nem volt hajlandó. A sorsjegyet megvásárolták és csudák csudája, Vörös ur igen szép összeget nyert vele. Mikor Kiss zászlós tudatta a hírt legényével, a jelenlevő Esztergomi, aki ezt a kis történetet szintén feljegyezte írásai közé, megkérdezte Vörös urat, hogy mi volt az az isteni jel, amely előre megmondotta neki a jövőt! Erre a pucer előadta, hogy angyal jelent meg álmaiban, kezében táblával, a melyre 7 x 7 volt felírva. A két szám közt büszkélkedő spanyol lovas határozottan nagyrozavarta tisztánlátását és tanácsért a hadnagy ur legényéhez fordult, aki annak a nézetének adott kifejezést, hogy a sajátosságos jel bizonyosan szorzásjel lesz. Vörös ur észbe kapott, elvégezte a műveletet és a végösszeget megtette az osztályorszájátékon. Esztergomi e ponton meg nem állhatta, hogy közbe ne vágjon: „De hiszen 7 x 7 az 49, a maga sorsjegye meg 48.” Erre a különben kötelességtudó Vörös ur kijött a sodrából és magasabb sarzsi ide vagy oda, sértődött gunnyal válaszolt: „Ugyan kérem! Én nyerem meg a főnyereményt és maga mondja meg, hogy mennyi hétszer hét?”

A gazdáknak kell gondoskodniok a zöldségvetőmagról. Szabadka város törvényhatóságához is megérkezett a földmívelésügyi miniszter egyik rendelete, mely utasítja a törvényhatóságot, hogy utasítsák a gazdákat, hogy az idén gondoskodjanak egyedül a zöldségvetőmagról, mert ebben országsszerte nagy hiány mutatkozik. A zöldségtermelőknak ezidén tehát nem szabad minden zöldséget a fogyasztás fedezésére fordítaniok, hanem meg kell hagyni éppen annyit, hogy a zöldség megérjen és az így nyert vetőmagot kell felhasználniok a jövő esztendei tavaszi vetésnél.

A cséplőgéptulajdonosok összeírása. A napokban érkezett le a miniszteri rendelet a eséplőgéptulajdonosok összeírására vonatkozólag. A Városi Tanács Gulyás György adóügyi tanácsnokot bízta meg az adatgyűjtéssel. De az adatok bemonddha,

tók *Raczko Mihálynál* is. A cséplőgéptulajdonosok nevét, lakását jegyzik föl. A rendelet azt előzza, hogy pontosan megállapítsa a cséplőgéptulajdonosok számát, nehogy fölös arányban küldjenek haza katonákat.

Az öregek állnak... (Panaszos levél.) Sok, rendkívül sok a nép panasza. Valamennyi nem is jut el hozzánk. De hasábjainkon ugyszólván naponta olvashatnak olvasóink panaszos sorokat. Ma is hozott egyet a pósta. A panaszt idősebb uriaszonyok emelik. Egyébként a levél így hangzik: „Tiszteit szerkesztőség! B. lapjukban akarunk óvást emelni az elien, hogy vasárnap, a barátok templomában a feltizenkétórás istentiszteleten idősebb uriaszonyok kénytelenek állni, mert a felső leányiskolás leányok foglalják el előlük a helyeket. Talán mégis csak jobban bírnának állni a fiatalabbak! Esetleg sokkal egyszerűbb volna, ha a lányok részére más időt választanának ki a misehallgatásra, mikor talán több hely szabad. Kérésünk teljesítéséért fogadják igaz köszönetünket. *Több idősebb nő.*”

Az ezerkoronás fülbevaló. Kellemtelen afférja akadt egy bajai uriaszonynak a Bajára érkező hajón. Az illető uriaszony az első osztályon nem kapván fekvőhelyet, a másodosztály hálófülkéjében töltötte az éjszakát. A reggeli felkelés után a mosdókelyiségbe ment, ahol letette maga mellé ezerkoronás fülbevalóját. Amikor készen volt a mosdással és fel akarta venni a fülbevalót, az nyomtalanul eltűnt.

Borzasztó fenyegetés. A szabadkai királyi járásbírósnak érdekes közlése jelent meg a hivatalos lapban, most már másodszer. A járásbírószág közölte, hogy az állítólag elveszett következő okirat: Szabadkai takarékpénztár és népbank szabadkai cég által Deák István nevére 43118. szám alatt 940 korona 44 fillérről kiállított ta karékbetétkönyv megsemmisítése iránt az eljárást Deák István szabadkai lakos kérelmére folyamatba tette. Ennélfogva felhívja az említett okirat birtokosát, hogy a jelen hirdetésnek a „Budapesti Közlöny”-ben történt harmadszori beiktatását követő naptól számított egy év alatt az okiratot a bíróságnál mutassa be, mert ellenkező esetben a bíróság azt a jelzett határidő letelte után a folyamodó újabb kérelmére semmisnek fogja nyilvánítani. Mi is felhívjuk tehát a boldog tulajdonost, hogy: *mutassa be, mert különben — stb., stb.*

A 23. gyalogezred hadialbuma. A 23-ik gyalogezred most megjelent hadialbuma általános feltűnést fog kelteni 1050 kép, uralkodók, hadvezérek, tábornokok, ezredbeliek stb. több mint 300 autogramma és számos eredeti rajz mellett a sok csoportképen több mint 3000 ezredbeli képe látható. Ugyesint megörökíti a háborús emlékmű az első két évben kitüntetett 23-as tisztek és legénységi személyek, valamint a hősi halált halt 23-asok arcképeit is. A 23. gy. ezred özvegy- és ár-

vaalapja javára kiadott hadialbum még kéznél levő korlátolt számú példányai 20 koronáért megrendelhetők a Képes Hírlapszállító, 632. es. és kir. Táborig posta.

A drótnélküli táviratozás tórfoglalása.

A bemi nemzetközi drótnélküli táviróhivatal nemrég tette közzé a drótnélküli táviróállomások számát feltüntető statisztikát, 1915. évi április 1-ről. Az állomások fele a német Telefunken — és az angol Marconi rendszerre esik. Megjegyzendő, hogy a katonai és a haditengerészeti állomásokat nem kell bejelenteni.

Ebből a statisztikából tudjuk, hogy a Telefunken-társaság 2361 állomást szerelt fel, közülük 460 szárazföldi, 1606 hajóállomás, a többi, vagyis 295, katonai állomás.

A szárazföldön a két rendszer nagyjában egyenlő mértékben terjedt el, de a hajókon a Marconi-féle rendszer van túlsúlyban. A német hajóállomások különösen 1911 óta fejlődnek, amikor egy német társaság vállalta magára a drótnélküli táviratozás fejlesztését.

A drótnélküli táviróállomások számát feltüntető táblázat szerint 1915. évi április 1-én volt az egész világon nyilvános partiállomás 447, korlátolt nyilvános partiállomás 57, csak hivatalos használatra szolgáló partiállomás 202. A hadihajókon felállított drótnélküli táviróállomások száma 1818, a kereskedelmi hajókon berendezettek 3028 volt.

A drótnélküli táviróval közvetített táviratok száma 1915. évi április 1-én 847,685 volt. — Ebből Németországra esik 45295, Franciaországra 41,798, Angolországra 54,648 és az Észak-amerikai Egyesült Államokra 205,195.

Az utóbbi időben a vezetékes állomásokat is több helyen drótnélkülivel cserélték fel. Első ízben a német Telefunken állított fel félig forrógövi vidéken szárazföldi állomásokat. — Az első Dernah (Északafrika partján) és Patara (Kisázsia) között 450 km távolságra ezt 1915. évben szervezték.

Ezekhez az állomásokhoz mindkét irányban vezetékes hálózat kapcsolódik. Még nehezebbek voltak a viszonyok Peruban, az egészen forró égövi vidéken, őserdőkon keresztül, de az eredmény annyira kedvező, hogy a következő években újabb 10 állomást akarnak felállítani.

Hogy mennyire fontos a drótnélküli táviratozás a hajók közlekedésében, azt az 1913. évi feladott táviratok számából látjuk. Eleinte csak hajók közlekedtek ily módon egymással és a partról, de ma már szárazföldi állomások között is szervezték a drótnélküli táviratozást.

Mende Jenő után S. F.

Főszerkesztő: *Pinter Károly*

igazgató, Budapest.

Főmunkatárs: *Dr. Fontányi József*
ügyvéd, Szabadka.

Színház.

* „A gölem” szerdán esto. Ez idényben utoljára kerül színre a „Gölem”, melynek eddig minden előadását zsúfolt ház nézte végig.

* Berky Lili vendégjátékai. A színtársulat bucsuelőadásait rendkívüli módon érdekessé teszi Berky Lilinek, az országos nevű operettprimadonnának vendégszereplése. A művésznő esütörtökön este lép fel először „Mágnás Miska” 15-ik jubilárium előadásán. Pénteken egyik leg-híresebb szerepét játssza Berky Lili a „Leányvásár”-ban ezt a szerepét Budapesten is, több mint százszor játszotta. Szombaton este lesz a társulat utolsó előtti előadása és ekkor Berky Lili a „Leányvásár” fő nő szerepében lép fel. A közönség lázas érdeklődéssel várja Berky Lili fellépését, melyekre vidékről is igen sok jegyet rendeltek.

* **Korlós Vilmos bucsuja.** Szombaton délután „A csárdás királyné” ez idényben utoljára kerül színre és ekkor bucsuzik Korlós Vilmos a népszerű komikus, akinek annyi színházi estét köszönhetünk.

Színházi műsor:

Szerdán: A Gölem.
Csütörtökön: Mágnás Miska, Berky Lilivel.

Közgazdaság.

Az édesizű burgonya. Általában az a vélemény, hogy a burgonya akkor lesz édesizű, ha megfagyott. Számtalan megfigyelés azonban beigazolta, hogy a burgonya megédesedése, a fagyástól teljesen független. Az köztudomású, hogy a keményítőszint miadenfélé hűfok mellett eukorrá változik, azonban ez a eukor az elraktározott burgonya lélegzése folytán önmagától fel-emésződik. A burgonya lélegzése a fagy beálltával meglassodik. Ennek következtében a burgonya nem képes felemészteni a eukor és az emésztésképes kifejleszti. Tehát minél hosszabb időn keresztül fekszik a burgonya fagyos helyen, annál gyorsabban változik át a burgonyában levő keményítő eukorrá, minek következménye, hogy a burgonya édes lesz. Ez ellen pedig igen könnyen lehet védekezni úgy, hogy a megédesedett burgonya lélegzését meggyorsítjuk. Tegyük az édesizű burgonyát 15—18 R. hőmérsékű meleg szobába. Itt egészen lassan megkezd a lélegzést és a magában levő eukrot felemészti. Az ily kísérletek azt igazolják, hogy 6 nap után az édesizű burgonya ismét visszanyerte eredeti ízét. Ebből látható, hogy az édesizű burgonyát nem kell eldobni. Egyébként megjegyezhető még, hogy az édes burgonya nem káros az egészségre és nyugodtan megehető. S. F.

Nyomatott a kiadótulajdonos, Szent Antal Nyomda és Irodalmi Vállalat mint szövetséges könyvnyomdájában Szabadkán, Rákóczi-utca 20. szám

2 butorozott szoba

fürdőszoba használatra kiadó. Bővebbet *Bathányi utca 7. I. emelet.*

Kikiáltották Albánia függetlenségét.

K o p e n h á g a, ápr. 25. A Times azt jelenti Szalonikiből, hogy a franciák kikiáltották Albánia függetlenségét és Korica környékén kormányt szervezett, amelynek tagjai felerészben albánok. Olaszország a maga zónájában követte a francia szövetséges példáját, Ausztria-Magyarország pedig Északalbiára vonatkozóan mondta ki a függetlenségét.

Szerdán és esütörtökön

Az ibolyafaló

nagyvárosi erkölcsrajz 8 felv.

A vén bakancsszallító és fia, a bohém.

Vigjáték 8 felvonásban. — Kezdeté d. u. 5 és este 8 órakor.

Rét kifutó leány,

azonkivül két csomagoló leány

„Amorcerém” csomagolóhoz felvesz SZEN. ANTA. gyógyszerész SZABADKA Szegedi-ut.

ELADÓ: 4 drb. jó karban levő kétszárnyas ajtó, 4 darab ablak spalettával, 2 darab spaletta nélkül. Bővebbet *Szenczi György* műteremnél *Püztás-u. Szabadka.*

Eladó

10 kapa buckai szálló kedvező feltételek mellett bővebb felvilágosítást ad: *Nojcsék Géza.*

Aprított Tüzipát

bármely mennyiségben a rendelés napján házhoz szállít, Szegedi-uti telepérről

Bánó és Bröder
tüzipákoskedő cég Szabadka.

Telefon 446. Telefon 446.